

Stockholmské prohlášení

Druhá mezinárodní konference o dětech v ústavní péči konaná ve Stockholmu 12. – 15. května 2003 pod záštitou švédského Ministerstva zahraničí a Švédské agentury pro mezinárodní rozvoj a spolupráci (SIDA) jednala o situaci dětí dlouhodobě umístěných v ústavní péči.

Existují nepopiratelné důkazy o tom, že ústavní péče má negativní důsledky jak pro jednotlivé děti, tak pro společnost obecně. Těmto negativním důsledkům by se mělo předcházet úpravou státní politiky na podporu rodiny a dětí, studiem přínosů různých typů komunitní péče, snižováním míry využívání institucí, stanovením standardů veřejné péče a sledováním zbývajících institucí.

Účastníci konference – více než 600 zástupců vlád, občanské společnosti a výzkumných pracovníků z 80 zemí – se dohodli na následujícím:

Zásady

Vlády zemí, které ratifikovaly Úmluvu o právech dítěte, mají určité závazné povinnosti, mimo jiné přímou primární odpovědnost za děti, kterým se nedostává rodinné péče. Tyto povinnosti zavazují i další členy společnosti, kteří mohou svými činy ovlivnit uplatňování práv dítěte. Pokud je dítě připraveno o rodinnou péči, patří k těmto povinnostem:

- Zabránit, aby děti byly připravovány o péči své rodiny, a to bojem proti diskriminaci a podporou vhodných služeb pro rodiny.
- Využívat ústavní péči pouze jako poslední a dočasné řešení.
- Rozvíjet, financovat, provádět a monitorovat alternativní systémy péče založené na zásadě zajištění rodinného prostředí pro děti.
- Regulace a monitoring zbývajících institucí pro děti ve veřejné péči v souladu s dohodnutými mezinárodními a národními standardy a CRC.
- V rámci veškerých kroků brát v úvahu hlas mladých a zajistit účast dětí a rodin, kterých se tyto kroky dotýkají.

Praktické kroky

Aby tyto zásady mohly být převedeny na praktické kroky, apelujeme na vlády, aby:

- Restrukturalizovaly systém péče veřejných orgánů a snížily tak míru využívání ústavů a rozvíjely alternativní přístupy k péči a posilovaly účinné preventivní a ochranné sociální služby poskytované v rámci komunity.
- Posílily legislativní rámec v souladu s ÚPD a zajistily, aby byla naplňována práva všech dětí, které byly připraveny o rodinnou péči, včetně dětí ve vězení.
- Bojovaly proti diskriminaci, která přivádí děti do péče veřejných orgánů –

včetně pohlaví, postižení, etnickému původu či nákaze virem HIV dětí nebo členů jejich rodiny.

- Přijaly standardy veřejné péče a vytvářely řádné monitorovací procesy.
- Přesunuly financování ve prospěch preventivní a alternativní péče.

Apelujeme na občanskou společnost, aby:

- Pomáhala v rozvoji strategií na deinstitucionalizaci péče o děti a vytvářela alternativy.
- Podporovala zásady nediskriminace, především pokud jde o děti s virem HIV, jiného etnického původu či s postižením, mezi rodinami, komunitami, pečovateli a poskytovateli služeb a vládami.
- Mobilizovala komunity, aby podporovaly rodiny a zabránily tak tomu, že děti budou připraveny o rodinnou péči.
- Tlačila vlády k tomu, aby plnily své závazky vyplývající z ÚPD vůči dětem v péči veřejných orgánů.
- Předávala dovednosti a zkušenosti místním partnerům a dokumentovala a šířila osvědčené postupy.
- Vytvářela příležitosti pro zapojení dětí, mládeže a rodin do rozhodování.

Apelujeme na vědeckou obec, aby:

- Pomohla při vytváření systémů dokumentace a monitorování dětí v péči veřejných institucí.
- Našla systém společných indikátorů pro umístování dětí.
- Prováděla dlouhodobé studie o důsledcích různých forem veřejné péče o děti a jejich ceně, finanční i sociální.

Apelujeme na financující partnery na národní i mezinárodní úrovni, aby:

- Rozdělovali prostředky v souladu se zásadami a kroky obsaženými v tomto dokumentu.
- Podporovali rozvoj preventivních iniciativ a alternativních systémů péče tím, že budou pomáhat rozvíjet zkušenosti a schopnosti.
- Podporovali úzkou spolupráci mezi vládou a občanskou společností při poskytování podpory dětem, které byly připraveny o rodinnou péči.

Apelujeme na osoby z praxe, aby:

- Dále rozvíjely komunitní přístupy a prosazovaly jejich implementaci.
- Zajišťovaly, aby přístupy k dětem v péči veřejných orgánů byly založené na právech.
- Zajistily účast dětí a rodin na vytváření programu a na rozhodování o záležitostech, které se jich přímo týkají.

My, účastníci Stockholmské konference o dětech v ústavní péči prohlašujeme, že přijímáme závazek pracovat k naplnění těchto zásad a kroků.